

Josip Osti
NA KRIŽU LJUBAVI

Културна установа Блесок

ЕДИЦИЈА БОРЕА

2008

Copyright © Cultural Institution “Blesok”, 2008.

Copyright © Josip Osti, 2008.

Ниеден дел од оваа публикација не смее да биде репродуциран на кој било начин без претходна писмена согласност на издавачот.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

821.163.6-1

OSTI, Josip

Na križu ljubavi / Josip Osti. - Скопје : Блесок, 2008.
- 128 стр. ; 17 см. (едиција Бореа ; кн. 18)

Белешка за авторот: стр. 116

ISBN 978-9989-928-82-6

EAN 9789989928826

COBISS.MK-ID 74332426

Josip Osti

NA KRIŽU LJUBAVI

(ljubavne, opet ... žalopojke, naravno)

Културна установа БЛЕСОК
Скопје, 2008

Urški Lunder, koja je, mada ne znajući, napisala ovu knjigu, kao što su sve moje knjige dosada napisale moje velike ljubavi, samo mojom rukom, koja ih je milovala, jednako drhteći, kao što drhti pot teretom pera, kojim pokušava prizvati uspomene na čudesno lijepu trenutku nježnosti i strasti, koje je, kao i mnogo šta prije i poslije toga, moguće oživjeti, nažalost, samo crnilom boli i sviješću, da sve osim nje i ljubavi, koja liječi i, istodobno nove rane zadaje, brzo prođe.

**ZA MENE JE BILA ZIMA LJETO
LJUBAVI**

I

**ZA MENE JE BILO LJETO ZIMA
LJUBAVI**

**(DVA CIKLUSA U JEDNOM,
JER IH JE TEŠKO RAZGRANIČITI)**

Zajedno smo posljednji put skinuli, umili i obukli moju ženu, umrlu ljubav

Zajedno smo posljednji put skinuli, umili i obukli moju ženu, umrlu ljubav. Prvi put sam je skinuo na drugačiji način nego toliko puta dosada. Polako i da je, pri tom, nisam ljubio. Umila si je nježno, kao da još uvijek osjeća bolove ili kao da umivaš dijete. Stavila si joj maramu oko glave kako ne bi imala otvorena usta. I novčice na vjeđe da ne gleda više ovaj svijet. Pomagala si mi da je obučem. I obukli smo joj ono što je najviše voljela i u čemu mi se najviše sviđala. Pri svemu tome ruke su nam se više puta srele i dotakle, ali kao da to uopće nismo primijetili. Među nama, kao ženom i muškarcem, još je bila udaljenost tisuće svjetlosnih milja. Istina je, da sam te svaki put, kada si došla i kada si otišla, u zahvalu za sve što si učinila za nju, na vratima srdačno poljubio u obraz. Moguće i svaki naredni put s više zahvalnosti, jer si joj savjesno pomagala da, što je moguće spokojnije, bez straha pređe granicu, koja dijeli ono prije smrti od onoga poslije nje. I u zahvalu sam ti poklonio nekoliko

svojih knjiga pjesama i priča. I sve se među nama slagalo i, kao što se kasnije pokazalo, složilo tako, da je, poput suhe trave, samo čekalo iskru, koja će zapaliti vatru. I dogodilo nam se što nam se, kao što sve potvrđuje, moralo dogoditi. Zagrllili smo se i zagrllila nas je vatra, u kojoj i oko koje smo plesali cijelu zimu i proljeće. Vatra, koju smo, usred proljeća, kako bi ti produžila svojim već odavno izabranim putem, a ja nastavio sa svojom tomajskom samoćom, gasili bosim nogama. A sada hodamo po žeravici, ne znajući hoće li se pretvoriti u pepeo ili upaliti novu vatru.

*Na grob moje žene, kojoj si ti pomagala
umrijeti bez bolova...*

Na grob moje žene, kojoj si ti pomagala
umrijeti bez bolova, a meni i dalje
živjeti s njima, došli smo s rukom u ruci.
Zagrlili smo se i poljubili. I time se,
s najvećim poštovanjem, poklonili
istodobno smrti i ljubavi.

*Kao Kolumbo Ameriku, tražeći Indiju,
i ja sam tebe otkrio slučajno*

Kao Kolumbo Ameriku, tražeći Indiju,
i ja sam tebe otkrio slučajno. Mada smo
godinama živjeli u susjedstvu, nikada se
ranije nismo sreli. Dotada smo, vjerojatno,
išli u isto vrijeme različitim ulicama i
istim ulicama u različito vrijeme. Moguće
i istom ulicom u isto vrijeme, ali u
suprotnom pravcu. A ako smo se i sreli,
ti nisi znala, da sam to ja, isto kao što
ja nisam znao da si to ti. ... Kao Kolumbo
Ameriku, tražeći Indiju, i ja sam tebe
otkrio slučajno. Potom nas je, bukvalno,
smrt zbližila, a ljubav združila. I otada
slavim slučajnost, mada ne znam da li
uopće postoji.

O, kako bi nam se, draga, Lojze Spacal radovao

O, kako bi nam se, draga, Lojze Spacal radovao, da nas je vidio, kada smo u Štanjelu, koji je, na samom početku naše priče, koju mogu nazvati romanom, sudbonosno obilježio našu ljubavnu stranputicu, razgledali izložbu njegovih slika. Pored svake smo se zaustavili i gledali je dugo. Osjećali toplinu blizine i prijatne srsi pri svakom, čak ovlašnom pogledu i dodiru, te se dugo grlili i ljubili. Na njegovim slikama smo prepoznavali Kras, kao što smo jednako, kasnije, šetajući po Krasu, na njemu prepoznavali njegove slike. ... O, kako bi nam se, draga, Lojze Spacal radovao, da nas je vidio, prije nego je umro. Zsigurno bi za nas i nama slične naslikao još više slika. Kako da bude drugačije, kada se ljubav hrani umjetnošću, kao što se i umjetnost hrani ljubavlju.

Kada smo se opijali i obogaćivali ljepotom

Kada smo se opijali i obogaćivali ljepotom, zajedno smo uživali u lijepim slikama, knjigama, filmovima... u lijepoj glazbi i svemu drugom lijepom. A lijepo otkrivali i tamo, gdje ga drugi nisu vidjeli. Nisu znali ili htjeli vidjeti. ... Kada smo se opijali i obogaćivali ljepotom, bili smo sve vrijeme potpuno opijeni, ne okusivši čak u zemlji terana ni kap vina. Time ne kažem da katkada nisam ispio kakvu čašicu i da mi nisi, potom, poljupcem pokupila kap, koja mi je ostala na usnicama. Htio sam samo naglasiti da smo u svemu tražili i u mnogo čemu našli ljepotu. Jednom u poljskom cvijeću, drugi put u zvijezdama, treći put ... Pri tom se, ako ne prije svega, opijali i obogaćivali jedno ljepotom drugoga i u tome uživali, kao i u oduševljenju i uživanju drugoga. Ne znam jesam li u čemu ja bio tvoj učitelj, u tome si ti bila moja velika učiteljica. Čak sam samoga sebe počeo gledati tvojim očima. Kada smo se opijali i obogaćivali ljepotom, strašću prema njoj i u uživanju u njoj, podsticali smo i udvajali sve naše druge strasti i

užitke, zajedno s onima koji su uvijek
počinjali i završavali s jednako nježnim
i istodobno strasnim poljupcima i zagrljajima.

Kada smo išli u šetnju

Kada smo išli u šetnju rekla si mi:
»Pogledaj šta su djeca napisala!« i
na zidu susjedne kuće pročitao sam grafit:
»Mada mlada, a on star – lijep su par!«
Ništa nisam rekao, jer sam ostao bez
riječi. Naime, nisam znao kako na tom
zidu piše ono što sam prethodne noći
u snovima na njemu sam napisao.

Kada smo se te noći grlili i ljubili...

Kada smo se te noći grlili i ljubili,
izgubili smo se u vremenu i prostoru.
Kada je pala noć, legli smo u postelju,
a kada se razdanilo, ležali smo sred polja.
U međuvremenu je sve vrijeme nad nama
bilo nebo prepuno svjetlucajućih zvijezda.
Nismo znali je li upravo rođeno sunce
naše dijete.

*Tvoj ples je bio, draga, u novogodišnjoj
noći kozmički*

Tvoj ples je bio, draga, u novogodišnjoj
noći kozmički. ... Plesala si sva predana
meni, usprkos budnom i svevidećem oku
tvoje, kao onā s istim imenom zbog koje
je izbio trojanski rat lijepe kćerke. Dugo
željenog i jedva dočekanog ploda tvoga
tijela, koji dozrijeva, kroz oko kojeg na
sve gleda budni i svevideći Stvoritelj. ...

Tvoj ples je bio, draga, u novogodišnjoj
noći kozmički. ... Usprkos odjeći, plesala
si kao naga. Oslobođena svih predrasuda,
na koje istinska ljubav ne pristaje.

Kružila si oko mene, približavala mi se i
udaljavala se od mene ne u ritmu glazbe,
koju smo slušali, nego one koja je zbir
svih postojećih zvukova. Pjeva svih ptica
i žuborenja svih rijeka, šumenja vjetrova
i šuma istodobno. ... Tvoj ples je bio,
draga, u novogodišnjoj noći kozmički. ...
Pokretima svojih bezbroj ruku i nogu
si me već tisuću puta zavedenog ponovno
zavela. Čarala si i začarala me, čarobnice
moja. Vidio sam te do pojasa u moru,
opkruženu svjetlucajućim planktonima,
od pojasa u nebu prepunom treptavih

zvijezda. Nogama si doticala morske, a rukama nebeske zvijezde i bolje si me od Dantea, kojem vjerujem, uvjerala da upravo ljubav pokreće sunce i zvijezde i čini mnoga i od toga veća čuda. ... Tvoj ples je bio, draga, u novogodišnjoj noći kozmički. ... Pred mojim očima si se razrastala u kozmos, koji se, zajedno s tobom razrastao u meni, koji sam plesao pored tebe, vrteći se u mjestu, poput derviša, koji danonoćno prati kruženje sunca, koje u isto vrijeme na jednom kraju svijeta izađe, na drugom zađe, uopće ne izlazeći i ne zalazeći. A sunce, kao i ja ili obratno, svejedno, bdije i od velike ljubavi ne može spavati, jer i njegova draga, luna, pleše jednako kao ti. Ti, koja noćas plešeš, kao u novogodišnjoj noći i tvoj je ples, isto kao onda, kozmički. Plešeš pred mojim očima, kao luna pred sunčevim, ne mogu te rukama, kao ni sunce lunu svojim zlatnim, dotaći. Još manje te zagrliti, a da ne zagrlim cijeli kozmos, koji se, skupa s tobom nezaustavljivo vrti oko mene, što se, poput derviša, vrtim u mjestu sve brže i brže i tko zna hoću li se ikada zaustaviti i odvtjeti, kao što mi je to posljednji put uspjelo u ranom djetinjstvu.

Pleše par lastavica u zraku nad tomajskim vrtom

Pleše par lastavica u zraku nad tomajskim vrtom. Pleše suhi list na zlatnoj niti paučine. Plešu vrhovi bambusovog šumarka s mnoštvom vrabaca koji na grančicama cvrkuću, skriveni iza lepeze gustog lišća. Plešu žalosna vrba i himalajski bor i pri tom im se prepliću kose. Plešu sjene bijelih oblaka po travnatom tlu. Plešemo i nas dvoje, zagrljeni, kao da smo se tek sreli i istodobno se opraštamo. Pleše sve i svi plešu. Plešu i oni koji kažu: »Opet je počelo puhati.« Ne čujuć glazbu koju stvara prebiranje nevidljivih prstiju po strunama harfe od sunčevih zraka.

Jedno drugom smo čitali knjige u postelji

Jedno drugom smo čitali knjige u postelji.
To je bilo za mene, koji se prije svega
smatram čitateljem, nešto najljepše.
Pristao bih biti na to osuđen do kraja
života. Ako je moguće i poslije toga. ...
Kada si mi čitala i istodobno prevodila
pjesme mističnih i drugih pjesnika,
još jednom sam se, na najbolji mogući
način, uvjerio da nisam pogriješio
kada sam za moto svoje prve pjesničke
zbirke, koju sam napisao prije četrdeset
godina, izabrao Bretonov stih, koji glasi:
»poezija se kao i ljubav događa u postelji«.
Mogao bih ga izabrati i za moto svoje
posljednje pjesničke zbirke. Kada bih,
naravno, znao koja će biti posljednja,
jer znam da nikada neću moći znati
čak ni koja pjesma će mi biti posljednja,
ako je nisam već i napisao.